

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9209 din 17.11.2023

la proiectul de lege pentru accesarea Republicii Moldova la Acordul parțial extins privind registrul daunelor cauzate de agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, adoptat prin Rezoluția CM/Res(2023)3 a Comitetului de Miniștri al CoE pe 12 mai 2023 (număr unic 892/MAEIE/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, precum și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

De asemenea, autorul a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile web indicate supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența în procesul decizional a fost asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: „În contextul declanșării agresiunii militare a Federației Ruse în Ucraina, pe data de 15 septembrie 2022, Comitetul de miniștri al Consiliului Europei (CM), a adoptat Decizia privind consecințele agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei – Responsabilitate pentru crime internaționale. De asemenea, CM a luat act de intenția Ucrainei de a înființa un Tribunal special ad-hoc pentru crima de agresiune împotriva Ucrainei și un mecanism internațional cuprinzător de despăgubire, iar ca prim pas al utilului - un Registru internațional al daunelor. [...]

Republica Moldova a subscris atât la Declarația privind sprijinirea Acordului Parțial Extins privind registrul daunelor, cât și la Rezoluția de stabilire a Acordului Parțial Extins privind Registrul daunelor cauzate de agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei. Rezoluția menționată a intrat în vigoare la 16 mai 2023, iar statele care și-au exprimat intenția să adere/acceadă la APE au fost incluse în lista țărilor susținătoare în preambulul acesteia.

Având în vedere cele menționate mai sus, cât și acțiunile care au fost întreprinse de către Delegația Republicii Moldova la Summitul CoE, care a fost condusă de către Președinta Maia Sandu, se impune necesitatea demarării și desfășurării procedurilor interne pentru accederea Republicii Moldova la Acordul parțial extins privind registrul daunelor cauzate de agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, adoptat prin Rezoluția CM/Res(2023)3 a Comitetului de Miniștri al CoE pe 12.05.2023.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune accederea Republicii Moldova la Acordul parțial extins privind Registrul daunelor cauzate de agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, adoptat prin Rezoluția CM/Res(2023)3 a Comitetului de Miniștri al CoE din 12.05.2023. În acest sens, autorul a precizat că, „Registru daunelor nu va avea funcții de judecare, precum nu va fi competent să determine răspunderea și alocarea oricăror plăți sau compensații.”

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Reieșind din argumentele expuse de către autor în nota informativă, proiectul promovează interesul Republicii Moldova de a accede la Acordul vizat în vederea continuării sprijinirii Ucrainei și a solidarității manifestate de RM în contextul agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

1.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „Registrul va avea propriul buget, care va fi adoptat în fiecare an de către Conferința Participanților. Acesta va fi finanțat prin contribuțiile anuale ale statelor membre.

Statele au posibilitatea să contribuie la Registrul daunelor prin două modalități: în calitate de stat membru participant sau ca stat membru asociat. La moment, prin decizia asumată a Prim ministrului RM și Președintelui țării, țara noastră este considerată membru asociat al Registrului daunelor. Respectiv, potrivit notificărilor recepționate prin canale diplomatice contribuția recomandată pentru RM pentru anul 2023 este de 3713,87 EUR (suma poate fi revizuită în funcție de numărul contribuțiilor și mai multor indicatori) și 27956,09 EUR pentru 2024. Această decizie a fost una extraordinară, provizorie și urgentă, în contextul în care la acel moment, către Summitul CoE de la Reykjavik (16-17 mai 2023) nu se reușea realizarea formalităților necesare pentru accederea RM în calitate de stat participant. Statele membre participante plătesc contribuții prestabilite clare, obligatorii, iar contribuțiile statelor membre asociate sunt sub formă de recomandare și neobligatorii.

Astfel, întru reiterarea angajamentelor de susținere ale țării noastre față de Ucraina, întru fortificarea acestora, MAEIE consideră potrivit ca participarea RM să se materializeze în calitate de membru participant la APE privind Registrul daunelor. În acest context contribuția RM la bugetul acestui APE va deveni o obligație anuală. Contribuțiile la APE pentru statele participante se calculează după aceeași formula ca și contribuțiile pentru bugetul ordinar al CoE, care se bazează pe raportul dintre populație și PIB. Mărimea contribuțiilor obligatorii va fi stabilită în funcție de numărul statelor părți și membrilor asociați. Potrivit calculelor preliminare, în calitate de membru participant în funcție de numărul total de state contribuția pentru anul 2024 ar putea fi o sumă cuprinsă între 25 – 30 de mii de euro. Potrivit prevederilor APE oricare stat membru asociat poate deveni membru participant printr-o simplă notificare în acest sens.

Adoptarea bugetului anual al Registrului daunelor este preconizată la cea de-a 2-a reuniune a Conferinței Participanților, care va avea loc la 12 septembrie 2023, la Riga, iar plata contribuțiilor pentru 2023 urmează a fi efectuată în decurs de 6 luni de la primirea notificărilor de plată.

Contribuțiile Republicii Moldova vor fi acoperite din contul bugetului de stat, în limita alocațiilor aprobate.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul stabilește obligația Guvernului de a întreprinde, prin intermediul Ministerului Justiției și Procuraturii Generale, măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului parțial extins privind registrul daunelor cauzate de agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, adoptat prin Rezoluția CM/Res(2023)3 a Comitetului de Miniștri al CoE pe 12.05.2023 (pct.2 potrivit proiectului).

La fel, potrivit pct.3 din proiect, „*Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va pregăti și va remite Secretarului General al Consiliului Europei notificarea cu privire la accederea Republicii Moldova la Acordul parțial extins privind registrul daunelor cauzate de agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, adoptat prin Rezoluția CM/Res(2023)3 a Comitetului de Miniștri al CoE pe 12.05.2023.*”

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și are drept scop accesarea Republicii Moldova la Acordul parțial extins privind registrul daunelor cauzate de agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, adoptat prin Rezoluția CM/Res (2023)3 a Comitetului de Miniștri al CoE pe 12.15.2023. În acest sens, în contextul declanșării agresiunii militare a Federației Ruse în Ucraina, pe data de 15 septembrie 2022, Comitetul de miniștri al Consiliului Europei (CM), a adoptat Decizia privind consecințele agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei – Responsabilitate pentru crime internaționale. De asemenea, CM a luat act de intenția Ucrainei de a înființa un Tribunal special ad-hoc pentru crima de agresiune împotriva Ucrainei și un mecanism internațional cuprinzător de despăgubire, iar ca prim pas al utilului - un Registru internațional al daunelor.

Registruul daunelor nu va avea funcții de judecare, precum nu va fi competent să determine răspunderea și alocarea oricăror plăți sau compensații.

Astfel, prin proiect se propune accesarea Republicii Moldova la Acordul parțial extins privind Registrul daunelor cauzate de agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei, adoptat prin Rezoluția CM/Res (2023)3 a Comitetului de Miniștri al CoE din 12.05.2023.

Totodată, reieșind din argumentele expuse de către autor în nota informativă, proiectul promovează interesul Republicii Moldova de a accede la Acordul vizat în vederea continuării sprijinirii Ucrainei și a solidarității manifestate de RM în contextul agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei.

17.11.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2023.11.17 09:32:54 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

